

T.

Alkotmánybíróság

részére

A

Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja

útján

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/01403-0/2019	
Érkezett: 2019. Szeptember 2.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 16 db	<i>Ju</i>

Tisztelt Alkotmánybíróság!

[redacted] szám alatti lakos, fogvatartási helye Szegedi Fegyház és Börtön) meghatalmazással igazolt jogi képviselőm meghatalmazással igazolt jogi képviselőm, [redacted] által

az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő:

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.618/2019/2. számú végzésének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg.

I.

a.

[redacted] 2009. november 17. napjától 2011. november 8. napjáig a Zala Megyei Bv. Intézetben, Sopronköhidai Fegyház és Börtönben, Budapesti Fegyház és Börtönben és a Győr-Moson-Sopron Megyei Bv. Intézetben, majd 2011. november 9. napjától a mai napig a Győri Ítéltábla Bf.3/2011/6. számú ítéletével jogerőssé váló Zala Megyei Bíróság 3.B.24/2010/14. számú ítélete alapján jogerős szabadságvesztés büntetését töltötte a Győr-Moson-Sopron Megyei Bv. Intézetben, a Zala Megyei Bv. Intézetben, a Sopronköhidai Fegyház és Börtönben, a Budapesti Fegyház és Börtönben, a Somogy Megyei Bv. Intézetben illetve a Szegedi fegyház és Börtönben.

A fogvatartott 2018. július 10. napján előterjesztett beadványában a 2009. november 17. napjától 2018. július 10. napjáig terjedő időszak vonatkozásában kártalanítás iránti kérelmet terjesztett elő valamennyi fogvatartó büntetés-végrehajtási intézet irányában az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az egy főre jutó élettér hiánya és egyéb alapvető jogokat sértő körülmények miatt.

A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja, mint elsőfokú bíróság a 11. számú végzéssel kijavított, 12.Bv.1761/2018/7. számú végzésével az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2349 napra 2.819.500.-Ft kártalanítást állapított meg elítélt részére.

A Szegedi Törvényszék, mint másodfokú bíróság az 5.Bpkf.618/2019/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta és a kártalanítás iránti kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

b.

Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 12.Bv.1761/2018/7. számú végzését a Szegedi Törvényszék fellebbezés folytán felülvizsgálta az 5.Bpkf.618/2019/2. számú végzéssel, amely határozattal szemben a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. tv. (Bv.tv.) 50.§ (1) fb.) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye, azonban mivel a büntetésvégrehajtási bíró végzése nem ügydöntő határozat ellene más további jogorvoslatnak, perújításnak sincs helye.

c.

Az indítványozó a másodfokú bíróság végzését 2019. június 28. napján kapta kézhez ekként az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő (az alkotmányjogi panasz benyújtására alapjául szolgáló bírói döntés közlésétől számított 60 nap) megtartásra került.

d.

Az indítványozó olyan fogvatartott, aki a végrehajtandó szabadságvesztés büntetést 2017. január 1. napját megelőzően kezdte meg és fogvatartása azóta folyamatos. Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt hatékony jogorvoslatban azonban nem részesülhet a Bv.tv. 10/A.§ alapján annak ellenére, hogy kérelmét Emberi Jogok Európai Bíróságához 2015. november 18. napján benyújtotta, amely kérelmét a bíróság nyilvántartásba vett, a kérelmet az EJEB 58750/15 számon iktatta.

Az indítványozó tekintetében a bíróság a Bv.tv. 436.§ (10) bekezdésére figyelemmel olyan feltételt követelt meg, amely feltételt szabályozó rendelkezés az adott időszakban még nem volt hatályos.

Az indítványozó tekintetében az a körülmény, hogy a bíróság Bv.tv. 436.§ (10) a.) és b.) pontját konjunktív feltételként értékelte, az indítványozót a hatékony jogorvoslat lehetőségétől zárta el.

e.

A másodfokú bíróság végzését a Bv.tv. 436.§ (10) bekezdésére alapozta, amely rendelkezés alaptörvény-ellenessége a visszaható hatály tilalmára tekintettel áll fenn. Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. A Bv.tv. 436.§ (10) bekezdésének értelmezése során azonban a bíróság olyan következtetésre jutott, amely alapján visszamenőleges hatállyal kell valamely feltételt – panasz – megkövetelnie, amely amellet, hogy a demokratikus jogállam elveivel ellentétes, a jogalkotó szándékának sem felel meg.

A fogvatartottak alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB több eljárásban megállapította a Magyar Állam felelősségét és a Magyar Államot kártalanítás megfizetésére kötelezte, illetve megállapította, hogy Magyarországon ezen alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti jogérvényesítésre nem áll rendelkezésre hatékony jogorvoslat. Ezt követően került a Bv.tv. 10/A.§-ának jogalkotó általi elfogadására, így nyilvánvalóan a jogalkotó szándékával az a

jogértelmezés hozható összhangba – és a Bvtv. 436.§ (11) bekezdése is ezt a rendelkezést tartalmazza - hogy azokban az esetekben, amikor a fogvatartott az EJEB-hez fordult kérelmével és a fogvatartási időszak tekintetében az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megállapíthatóak, és ezen elhelyezési körülmények a Bvtv. vonatkozó §-nak hatályba lépését megelőzően és azt követően is folyamatosan fennálltak, a kérelmező kártalanításra jogosult.

II.

a.

Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése értelmében Magyarország demokratikus jogállam.

A jogállamiságból levezetett jogbiztonság követelménye magába foglalja a visszaható hatályú jogszabály tilalmát.

Az Alaptörvény XX. cikkének (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez, a II. cikk szerint az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz. A III. cikk (1) bekezdés értelmében senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.

b.

A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

Indítványozó kéri a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.618/2019/2. számú határozatának megsemmisítését az alábbiakra figyelemmel.

A II. fokú bíróság indokolása szerint a kártalanítási eljárás alapvető elbírálási szabálya a Bv.tv. 10/A.§ és a 10/B.§. A II. fokú bíróság álláspontja szerint a 70/A.§ és 70/B.§. A Bv. tv. 436.§ (10)-(12) bekezdéseiben írott átmeneti rendelkezések azon elítéltekre vonatkozik, akik azelőtt szabadultak, hogy a jogszabály a kártalanítási eljárást a magyar jogrendbe emelte volna, illetve azon elítéltekre, akik vonatkozásában a jogsértő elhelyezési körülmények a *kártérítési* eljárást lehetővé tevő jogszabály hatályba lépése előtt megszűntek.

A másodfokú bíróság hivatkozása szerint a Bv. tv. 436.§ (10) bekezdés átmeneti szabályai kérelmező vonatkozásában nem alkalmazhatóak, ugyanis vonatkozásában nem szűntek meg az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények, sem szabadulás okán, sem pedig egyéb módon, márpedig a ténylegesen, folyamatosan fogvatartásban és alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között lévő elítélt esetében nem bontható meg a fogvatartás időszaka a kártalanítás vizsgálata céljából a 2017. január 1. előtti és utáni időszakra.

A másodfokú bíróság értelmezése szerint a folyamatos fogvatartásban az alapvető jogokat sértő körülmények között lévő elítélt esetében a 2017. január 1. napjától hatályos általános rendelkezések szerint kell eljárni.

A Bv. tv. 436.§ (10) bekezdése szerint a 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására az az elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott is jogosult,

a) akinek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül szűnt meg,

b) aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el.

A jogszabály ekként az átmeneti rendelkezések között – a Szegedi Törvényszék határozatából megállapíthatóan – két feltételt határoz meg, amelyek érvényesülését a bíróság együttesen, konjuktív feltételként követelte meg.

A jogszabályi rendelkezés azonban ekként azon fogvatartottakat, akik szabadságvesztésüket a Bv.tv. kártalanításra vonatkozó rendelkezésének 2017. január 1. napját megelőzően kezdték meg és fogvatartásuk folyamatos, és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez 2015. január 10. napját követően kérelmüket benyújtották, hatékony jogorvoslatban nem részesülhetnek. A bíróság ezen személyek tekintetében az általános szabályokat alkalmazza, amely szerint a fogvatartottnak a Bv.tv. 144.§-a szerinti panasszal kell élnie.

A jogszabály alapján a bíróság tehát olyan időszak tekintetében – a Bv.tv. 10/A.§-nak 2017. január 1-i hatálybalépését megelőző időszak tekintetében - vizsgálja a panasz meglétét az alapvető jogokat sértő fogvatartási körülmények miatt, amikor a jogszabály hatályban nem volt.

A jogszabály 436.§ (11) bekezdése szerint a (10) bekezdés alapján benyújtott kérelmek elbírálása során a 10/A.§ (6) bekezdése nem alkalmazható. Ez a bíróság jogértelmezése szerint, a bíróság határozata értelmében csak abban az esetben állapítható meg, ha a (10) a.) és b.) pontja együttesen érvényesül, tehát akkor, ha az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül szűnt meg és a fogvatartott az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez kérelmet nyújtott be.

A bíróság jogértelmezése alapján a bíróság olyan követelményt támasztott a kérelmezővel szemben, amely visszamenőleges hatályú, nyilvánvalóan nem lehet panasz meglétét megkövetelni olyan időszak tekintetében, amikor a panaszra vonatkozó rendelkezések nem voltak hatályosak.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése értelmében Magyarország demokratikus jogállam. A jogállamiságból levezetett jogbiztonság követelménye magába foglalja a visszaható hatályú jogalkotás tilalmát is.

III. cikk (1) Senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgaságban tartani.

2015. november 18. napján nyújtott be kérelmet az Emberi Jogok Európai Bíróságához, amely kérelmét a bíróság nyilvántartásba vette, a kérelmet az EJEB 58750/15 számon iktatta.

Fogvatartott ekként kérelmét a 436.§ (10) b.) pontja szerinti határidőben nyújtotta be, hiszen kérelmét a jogszabály hatályba lépéséig, 2017. január 1. napjáig nyújtotta be, azt az EJEB ezen időpontig nyilvántartásba vette, és bár kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be az EJEB-hez, a kérelem EJEB-hez való beérkezésekor - és azt követően sem - a jogsértés nem szűnt meg, tehát a jogsértés megszűnése és az EJEB-hez való kérelem beérkezése között 6 hónap nem telt el.

Ugyanakkor tekintetében a Bv. tv. 436.§ (10) a.) pontjának feltételei nem érvényesültek, a jogszabály hatálybalépését megelőzően legfeljebb egy évvel az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményei nem szűntek meg.

A fentiek alapján kérelmezőnek nem áll rendelkezésére hatékony jogorvoslat, annak ellenére, hogy az EJEB kérelmét arra tekintettel minősítette elfogadhatatlannak 2017. december 14. napján kelt határozata szerint, hogy új hazai jogorvoslat áll rendelkezésre. Ezzel szemben a II. fokú bíróság határozatában a Bv.tv. 436.§ (10) . és b.) pontját konjunktív feltételként értékelte, ezzel kérelmezővel szemben alaptörvény-ellenes feltételt támasztott. A kérelmező tekintetében, aki a végrehajtandó szabadságvesztés büntetést 2017. január 1. napját megelőzően kezdte meg és fogvatartása folyamatos, a II. fokú bíróság döntése értelmében hatékony jogorvoslatban nem részesülhet a Bv.tv. 10/A.§ alapján, annak ellenére, hogy az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez 2015. január 10. napját követően kérelmét benyújtotta, és tekintetében a II .fokú bíróság olyan alaptörvény-ellenes feltételt követelt meg, amely a visszaható hatály tilalmába ütközik.

A jogalkalmazó szerv olyan feltételt követel meg ezen fogvatartottak esetén - az alapvető jogokat sértő fogvatartási körülményekre tekintettel benyújtott panasz – amely 2017. január 1. napját hatályban nem volt.

A fogvatartottak alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB több eljárásban megállapította a Magyar Állam felelősségét és a Magyar Államot kártalanítás megfizetésére kötelezte, illetve megállapította, hogy Magyarországon ezen alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti jogérvényesítésre nem áll rendelkezésre hatékony jogorvoslat. Ezt követően került a Bvtv. 10/A.§-ának jogalkotó általi elfogadására, így nyilvánvalóan a jogalkotó szándékával az a jogértelmezés hozható összhangba – és a Bvtv. 436.§ (11) bekezdése is ezt a rendelkezést tartalmazza - hogy azokban az esetekben, amikor a fogvatartott az EJEB-hez fordult kérelmével és a fogvatartási időszak tekintetében az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megállapíthatóak, és ezen elhelyezési körülmények a Bvtv. vonatkozó §-nak hatályba lépését megelőzően és azt követően is folyamatosan fennálltak, a kérelmező kártalanításra legyen jogosult.

III.

A határozat végrehajtásának felfüggesztése iránt eljárás nincs folyamatban.

Az indítványban szereplő személyes adatai nyilvánosságra hozatalához az indítványozó nem járul hozzá.

Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Mellékletek):

- Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 12.Bv.1761/2018/7. számú végzése
- Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 12.Bv.1761/2018/11. számú kijavító végzése
- Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.618/2019/2. számú végzése
- Emberi Jogok Európai Bíróságának 58750/15 számú kérelem iktatását igazoló irat
- Emberi Jogok Európai Bíróságának 58750/15 számú kérelem bíróság általi elfogadhatatlanságának megállapítását igazoló irat

Képviselési jogosultságot igazoló meghatalmazást mellékelten csatolom.

Kecskemét, 2019. augusztus 22.

